



Folketingets Finansudvalg
Christiansborg

11. december 2019

Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 29 (Alm. del) af 28-oktober 2019 stillet efter ønske fra Karsten Hønge (SF)

Spørgsmål

Det fremgår af svaret på FIU alm. del - spørgsmål 131 (2018-19, 1.samling), at ministeriet indregner tilgangseffekter på baggrund af, at ”8 ud af 10 studier i oversigten over empirisk litteratur, der har undersøgt eksistensen og størrelsen af tilgangseffekter til ledighed, peger på, at lempelser eller stramninger af arbejdsløshedssystemer har en betydelig virkning på tilgangen til systemet”. Vil ministeren bekræfte, at det kun er tre studier, der undersøger effekten af ydelsesniveau på afgang fra beskæftigelse til ledighed? I så fald, hvilken betydning har det for usikkerheden ved beregninger af netop ændringer i ydelsesniveauet?

Svar

Litteraturgennemgangen af effekter af arbejdsløshedsunderstøttelse

Der henvises i svaret på FIU alm. del - spørgsmål 131 (2018-19, 1.samling) til en litteraturgennemgang af Andersen, Svarer og Vejlin (2015)¹, der beskriver forskellige effekter af indretningen af systemer for arbejdsløshedsunderstøttelse. Litteraturgennemgangen blev bestilt i forbindelse med Dagpengekommisionens arbejde.

Litteraturgennemgang var en del af det samlede vidensgrundlag, som Dagpengekommisionen anvendte til vurderinger af justeringer af dagpengesystemet. Finansministeriet anvender de samme regneprincipper på dagpengeområdet som kommissionen. Regneprincipperne er fastsat bl.a. i samarbejde med en række arbejdsmarkedsforskere.

Litteraturgennemgangen ser bl.a. på studier, der har analyseret effekten af ydelsesniveauer på sandsynligheden for, at ledige finder beskæftigelse. I papirets kapitel 7 gennemgås artikler, der undersøger ydelsessystemers indvirkning på overgang fra beskæftigelse til ledighed, såkaldte tilgangseffekter. I gennemgangen undersøges effekten af at optjene ret til arbejdsløshedsdagpenge først. Her finder 11 ud af 11 studier, at optjening af ret til arbejdsløshedsdagpenge øger overgangen fra beskæftigelse til ledighed.

¹ Litteraturreview af effekter af indretning af arbejdsløshedsunderstøttelsessystemer – Andersen, Svarer og Vejlin – Oktober 2015

Det skal i den forbindelse nævnes, at i flere af de 11 studier, der undersøger effekten af ret til arbejdsløshedsdagpenge, vil personer uden retten have adgang til kontanthjælpslignende ydelser. Optjening af ret til arbejdsløshedsdagpenge svarer derved til en stigning i ydelsesniveauet ved ledighed for disse personer. I Danmark vil en forsørger over 30 år, der er berettiget til kontanthjælp, fx opleve en ydelsesstigning ved arbejdsløshed på ca. 24 pct. ved optjening af ret til den maksimale dagpengeydelse. Studierne bidrager derved til generel viden om effekten af ydelsesniveauer.

Herudover ser papiret på effekten af niveauet for dagpenge samt længden af dagpengeperioden på overgangen fra beskæftigelse til ledighed. Her finder otte ud af ti studier, at en stramning af dagpengesystemet mindsker overgangen til ledighed. Af de ti studier undersøger syv studier en effekt af ændringer i ydelseslængden og tre af studierne effekten af en ydelsesændring.

Forudsætninger i dagpengemodellen

Finansministeriet anvender Dagpengekommissionens dagpengemodell til økonomiske beregninger af ændringer i bl.a. dagpengesatsen. De effekter, der indgår i Dagpengemodellen, er baseret på den empiriske analyse af afgangseffekter, som blev foretaget af Dagpengekommissionen. Analysen fandt stærk evidens for merafgang fra ledighed til beskæftigelse.

På baggrund af Dagpengekommissionens empiriske resultater indregnes der en adfærdseffekt fra 76 uger før til 26 uger efter en potentiel ydelsesreduktion ved ydelsesændringer i dagpengesystemet. Der er ikke empirisk grundlag for at den fundne effekt er mindre, hvis ydelsesændringen finder sted tidligere i ledighedsforløbet. Dette er implementeret således, at en del af de estimerede afgangseffekter beregningsteknisk optræder som tilgangseffekter i modellen, hvis en ydelsesreduktion placeres tidligt i dagpengeperioden.

Implementeringen sikrer, at ydelsesreduktioner tidligt i perioden ikke giver lavere beskæftigelsesvirkninger end ydelsesreduktioner senere i perioden. Det modsatte ville som nævnt være udtryk for uhensigtsmæssig implementering af de empiriske resultater.

At de estimerede afgangseffekter rent teknisk implementeres som tilgangseffekter, hvis ydelsesreduktioner sker tidligt i dagpengeperioden, sikrer således intern konsistens i dagpengemodellen, både i forhold til den modellerede adfærds sammenhæng med de empiriske effekter og i forhold til modellens prædiktioner. Selve de effekter, der indgår i Dagpengemodellen, er som nævnt baseret på den empiriske analyse af afgangseffekter, som blev foretaget af Dagpengekommissionen, og ikke direkte på den ovennævnte litteratur om tilgangseffekter. Sidstnævnte tjener således først og fremmest som baggrund for den tekniske implementering af de estimerede (afgangs)effekter, *jf. Dagpengemodellen – Teknisk Analyserapport*

Med venlig hilsen

Nicolai Wammen
Finansminister